

Спільнокореневі слова. Корінь слова. (урок – дослідження для учнів 3 класу)

Мета і завдання: формувати в учнів поняття про спільнокореневі слова на основі дослідження спорідненості слів; вчити визначати корінь у ряді спільнокореневих слів; працювати в групах, в парах; розвивати у дітей мовлення, мислення, вміння аналізувати, зіставляти; збагачувати словниковий запас; виховувати працьовитість.

Обладнання : екран, слайди, картки, таблиці, мультгерой.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

1.Пролунав шкільний дзвінок,

Всіх покликав на урок!

Будем гарно працювати,

Щоб почути у кінці,

Що у вашім третім класі

Діти просто молодці!

2. Девіз уроку.

Добре того навчати, хто хоче все знати.

3.Передбачення.

- Яким би ви хотіли бачити наш урок?

(*Цікавим, розвиваючим, плідним,пізнавальним*).

4. Оцінювання.

- Оцінюємо активність, творчість, точність, правильність, уважність, каліграфію.

II. Актуалізація опорних знань.

1.Каліграфічна хвилинка

Дд Ді До Ду ду ід од

Дідусь директор дятел

Де руки й охота, там скоро робота.

Визначте закінчення в словах *охота, робота*.

2. Словниковий диктант (зоровий)

Вересень, їжак, засць, олівець. (Їжак)

Гра «Знайди «зайве» слово».

3. Робота над віршем.

О. Жуленко «Казка–бувальщина».

Не за синіми морями,

Не за дальніми лісами,

А в Мовляндії-країні

Проживали друзі щирі.

Корінь - сивий дідуган,

Префікс - брат молодший,
Суфікс - справжній молодець,
Закінчення - на кінець.
Всі вони були сусіди,
Жили в злагоді і мирі.
Один одному служили
І слова нові творили.
Стануть дружно усі в ряд,
Вмить до нас заговорять.
І читаєм ми за-ряд-к-а,
А, можливо, це за-гад-к-а.
Як частини слова знаєш,
То слова всі прочитаєш.

- Про які частини слова ти дізнався?

4. Гра «Запитання – відповідь»

- Що таке закінчення?
- Як його знайти?
- Що називається основою?
- Як її визначити?
- З яких частин може складатися основа слова?
- Без якої частини основи не буває слова?

III. Повідомлення теми і мети уроку

- Сьогодні ми будемо дослідниками і навчимося визначати корінь у ряді спільнокореневих слів.

А допоможе нам у цьому казковий герой. А який ви здогадаєтесь почувши та відповівши на питання
(звучить заставка мультфільму губка боб)

- Діти, чи здогадалися ви хто цей герой?

- То де ж живе цей герой? А яких ще морських мешканців ви знаєте?

Сьогодні я хочу вас познайомити ще з одним мешканцем морським це краб. В бійці з іншими особинами чи в результаті нападів хижаків краби можуть втратити клешню або ногу, але з часом втрачена кінцівка відростає Краби досить тривалий час можуть перебувати на суші, головне щоб їх зябра залишались вологими, оскільки вони, як і риби отримують кисень з води..(на дошці малюнок)

- Їхало на крабі крабєня, а на крабєнятї - крабєнятко, а на крабєнятковї - крабєняточко. Краб поволєньки повзе на собі сім'ю везе.

- Про кого говориться в реченні? (краб, крабєня, крабєнятко, крабєняточко). Як їх можна назвати одним словом?(сім'я). Сім'я – це родина, родичі, люди одного роду .У мові є також слова родичі. Називаються вони однорідні ,споріднені. Записані слова і є споріднені. Давайте визначимо частину, що повторюється у всіх споріднених словах.(краб) Це і є корінь слова. Позначається він так....

IV. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу

1. Робота за малюнками (вправа 152, с.70)

- Розгляньте малюнки і прочитайте підписи до них.

- Дайте відповіді на запитання.

- Що означає кожне зі слів?
- Як можна назвати всі ці слова?
- Чи є в них спільна частина? Як вона називається?

2. Довідкове бюро

ДУБНЯК - дубовий ліс, гай; дубова памолодь.

Зеленокосі берези й густий дубняк не пускали сюди вітру .

Спільнокореневі слова — це слова зі спільним(однаковим) коренем.

Алгоритм визначення кореня

- Прочитай слово.
- Добери спільнокореневі слова.
- Порівняй їх. Визнач спільну частину. Це – корінь.
- Виділи корінь умовною позначкою.

- Запишіть усі слова. Позначте у них спільну частину – корінь.

Гра «Фотограф»

Спишіть речення (сфотографуйте).

Весела руханка під музику

3. Робота в групах

- Підберіть спільнокореневі слова до слів:

1 група – вода,

2 група – ліс,

3 група – сад.

- Доведіть, що це - групи спільнокореневих слів.

- Поясніть значення кожного слова.

4. Словниковий калейдоскоп(робота в парах)

Із групи слів, записаних на дошці, виберіть:

1 ряд - слова з коренем «спів»;

2 ряд - слова з коренем «вод»;

3 ряд - слова з коренем «муз».

Співати, підводний, музика, водичка, спів, вода, музикант, наспівувати, співак, музичний, водяний.

V. Узагальнення й систематизація отриманих знань

Вибіркове списування (вправа 154, с.71)

- Прочитайте вірш.

- Випишіть групами спільнокореневі слова.

- Дослідіть, скільки різних рядів спільнокореневих слів ви дібрали.

VI. Підсумок уроку

- Які цінні думки запам'ятали?

- *Я дослідив...*

- *Я вмію...*

- *Я можу...*

- *Я знаю...*

- *Я дізнався...*

Діти Губка Боб дякує вам за такий цікавий і пізнавальний урок.

VII. Домашнє завдання

Вправа 155, с. 71. (23 слайд)